

Universiteit
Leiden

Rapport over de onderzoeksvisitatie aan de
Faculteit der Rechtsgeleerdheid

aan de

Universiteit Leiden

over de periode 2016-2021

Onderzoeksvisitatie volgens het
Strategy Evaluation protocol 2021-2027

Februari 2023

E-Mail: meg@megvanbogaert.nl
Project MVB082 © 2023

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	5
1. INTRODUCTIE.....	6
1.1. DOEL VAN DE BEOORDELING	6
1.2. DE VISITATIECOMMISSIE.....	6
1.3. BEOORDELINGSCRITEIA	6
1.4. DOCUMENTATIE	7
1.5. WERKWIJZE.....	7
2. FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID	8
2.1. FACULTAIRE ORGANISATIE	8
2.2. MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTIE.....	14
2.3. PROMOTIEBELEID	15
2.4. ACADEMISCHE CULTUUR	16
2.5. TOEKOMSTPERSPECTIEF	17
3. AANBEVELINGEN	19
4. BIJLAGEN	20

Dit rapport is vastgesteld op 1 februari 2023

Voorwoord

Voor u ligt het rapport dat de evaluatiecommissie Rechtsgeleerdheid schreef ter beoordeling van het onderzoek dat plaatsvond aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden. Bij deze beoordeling heeft de commissie zich – conform het evaluatieprotocol – gericht op de organisatie, de kwaliteit, de maatschappelijke relevantie en de toekomstbestendigheid van het onderzoek. De commissie is de Faculteit Rechtsgeleerdheid dankbaar voor de aangeleverde uitgebreide en toegankelijke documentatie en de open houding tijdens de gesprekken die plaatsvonden op 6 en 7 oktober 2022.

Professor Ramses Wessel
Voorzitter commissie Rechtsgeleerdheid Leiden
November 2022

1. Introductie

1.1. Doel van de beoordeling

Het College van Bestuur van de Universiteit Leiden (UL) heeft opdracht gegeven voor de evaluatie van het onderzoek van de Faculteit Rechtsgeleerdheid. Deze onderzoeksvisitatie maakt deel uit van de zesjarige kwaliteitszorg-cyclus van de universiteit en is bedoeld om de kwaliteit van het onderzoek te bewaken en te verbeteren en invulling te geven aan de verantwoordingsplicht jegens overheid en samenleving. De kwaliteitsbeoordeling in dit rapport is gebaseerd op het Strategy Evaluation Protocol voor publieke onderzoeksinstituten 2021-2027 (SEP, bijlage 1), opgesteld door de Universiteiten van Nederland, de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW).

1.2. De visitatiecommissie

Het College van Bestuur van de UL heeft een visitatiecommissie (hierna: commissie) van externe peers benoemd. De commissie bestond uit:

- Prof. dr. R.A. (Ramses) Wessel (voorzitter), hoogleraar Europees recht, Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. mr. dr. drs. W.S.R. (Suzan) Stoter, hoogleraar rechtssociologie met focus op innovatie, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. dr. E. (Evelyne) Terry, hoogleraar handels- en economisch recht, vennootschapsrecht en consumentenrecht, KU Leuven, België;
- Prof. mr. S. (Suzan) van der Aa, hoogleraar strafrecht en criminologie, Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. K. (Koen) Lemmens, hoogleraar Europees en internationaal mensenrecht, grondwettelijk recht en mediarecht, KU Leuven, België;
- Dr. R.M. (Raymond) Montizaan, UHD Economie met focus op onderwijs en arbeidsmarkt, Universiteit Maastricht;
- Mr. A.M. (Marlou) Overheul, promovenda aan het Molengraaff Instituut voor Privaatrecht, Universiteit Utrecht.

Dr. Meg van Bogaert werd benoemd tot onafhankelijk secretaris van de commissie. De leden van de commissie ondertekenden een onafhankelijkheidsverklaring waarin zij stelden te oordelen zonder vooringenomenheid, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang. Alle bestaande professionele relaties tussen de leden van de commissie en de beoordeelde programma's werden besproken in de startbijeenkomst van de commissie. De commissie concludeerde dat er geen risico van partijdigheid of ongepaste beïnvloeding was.

1.3. Beoordelingscriteria

Het SEP was het uitgangspunt voor de evaluatie door de commissie. Dit protocol beschrijft de doelen en methoden die worden gebruikt om het publiek gefinancierde onderzoek in Nederland te evalueren. In het SEP worden drie beoordelingscriteria onderscheiden: (1) kwaliteit van het onderzoek, (2) maatschappelijke relevantie en impact en (3) levensvatbaarheid (viability). Daarnaast vraagt het SEP commissies om bij de beoordeling van de drie centrale criteria rekening te houden met vier specifieke aspecten. Deze aspecten zijn: (1) Open Science, (2) PhD Policy and Training, (3) Academic Culture en (4) Human Resources Policy. Naast de richtlijnen en criteria in het SEP, heeft de commissie rekening gehouden met de taakomschrijving die door het College van Bestuur van de universiteit is vastgesteld.

1.4. Documentatie

De commissie ontving de volgende documentatie:

- Zelfstudie 2016-2021, inclusief bijlagen;
- Rapport vorige visitatie;
- Rapport Midterm review;
- Standaard evaluatieprotocol 2021-2027;

1.5. Werkwijze

Het bezoek vond plaats in Leiden op 6 en 7 oktober 2022. Voorafgaand aan het bezoek werd de commissieleden gevraagd de verstrekte documentatie te lezen en vragen te formuleren voor de gesprekken. In een online startvergadering, op 15 september 2022, heeft de commissie afspraken gemaakt over procedurele zaken en zijn de eerste bevindingen over de zelfstudie gedeeld. Aan de start van het bezoek besprak de commissie haar voorlopige bevindingen in meer detail.

Tijdens het bezoek sprak de commissie met vertegenwoordigers van de universiteit, de faculteit en de onderzoeksprogramma's. Doel van de gesprekken was het verifiëren en aanvullen van de

informatie uit de zelfstudie om tot een oordeel over de beoordelingscriteria en aspecten uit het SEP te komen. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter van de commissie de belangrijkste voorlopige conclusies weer in een mondelinge terugkoppeling. Het bezoekprogramma voor de visitatie is opgenomen in bijlage 2.

Op basis van schriftelijke input door de commissieleden, hebben de voorzitter en secretaris na het bezoek een eerste versie van het commissierapport opgesteld. In dit rapport worden de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de commissie beschreven. Vervolgens is het conceptrapport voorgelegd aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en de Universiteit Leiden voor een controle op feitelijke onjuistheden en onduidelijke beschrijvingen. Na bestudering van deze feedback heeft de secretaris in nauw overleg met de voorzitter en de overige commissieleden de laatste hand aan het rapport gelegd. Het eindrapport is door de commissie vastgesteld en aangeboden aan het College van Bestuur van de universiteit en het faculteitsbestuur. Het rapport werd voltooid op 1 februari 2023.

2. Faculteit der Rechtsgeleerdheid

2.1. Facultaire organisatie

Het faculteitsbestuur van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid (FdR) bestaat uit de decaan en twee vice-decanen (resp. portefeuillehouders onderzoek en onderwijs), een directeur bedrijfsvoering, een student-lid en een secretaris. Wetenschappelijk medewerkers maken deel uit van één van de 21 afdelingen die vallen onder één van de volgende vijf instituten van de faculteit: Instituut voor Privaatrecht, Instituut voor Publiekrecht, Instituut voor Strafrecht en Criminologie, Instituut voor Metajuridica en Instituut voor Fiscale en Economische Vakken.

Het onderzoek van de FdR vindt plaats in acht onderzoeksprogramma's. Daarbij vormt academische nieuwsgierigheid de basis van het onderzoek, waarbij de onderzoeksprogramma's focus en richting aanbrengen:

- Coherent Privaatrecht (CP);
- Criminal Justice: Legitimacy, Accountability and Effectivity (CJ);
- Effective Protection of Fundamental Rights in a Pluralist World (EPFR);
- Exploring the Frontiers of International Law (EFIL);
- The Legitimacy and Effectiveness of Law & Governance in a World of Multilevel Jurisdictions (LELG);
- Hervorming van Sociale Regelgeving (HSR);
- The Progression of EU Law: Accommodating Change and Upholding Values (PEUL);
- Grenzen van Fiscale Soevereiniteit (GFS).

Ieder onderzoeksprogramma wordt geleid door een programmacoördinator. De acht programmacoördinatoren vormen samen met de portefeuillehouder onderzoek en een promovendivertegenwoordiger het *onderzoeksbestuur*.

Volgens de zelfevaluatie participeerden onderzoekers van de FdR de afgelopen jaren vanuit de onderzoeksprogramma's in toenemende mate

in de profileringsgebieden van de universiteit en bestaat er vanuit alle onderzoeksprogramma's belangstelling voor deelname aan de universiteitsbrede stimuleringsprogramma's. Daarnaast heeft het Sectorplan Rechtsgeleerdheid 'gezorgd voor een nieuwe focus binnen de faculteit'. Na de recent afgeronde midterm-evaluatie beoogt de faculteit de olievlekwerking van de sectorplannen te versterken. De wijze waarop het sectorplan – dat facultair is georganiseerd – het beste kan worden verbonden met de structuur van de onderzoeksprogramma's heeft de aandacht van het faculteitsbestuur en de te nemen maatregelen zijn nog in ontwikkeling. De commissie adviseert de faculteit hierin de nodige tijd te investeren en inzet te tonen, daar de connectie met de universiteitsbrede stimuleringsprogramma's en het sectorplan als mooie ontwikkelingen worden gezien die de positionering van het onderzoek van de faculteit binnen en buiten de universiteit versterken.

In de zelfevaluatie concludeert de FdR dat de acht onderzoeksprogramma's onderling zeer verschillend zijn in omvang en karakter. Zo vallen sommige programma's nagenoeg samen met een afdeling (EFIL, PEUL, GFS), terwijl andere programma's afdelingen binnen een instituut doorkruisen (CP, CJ), of zelfs juist instituten doorkruisen (HSR, EPFR, LELG). Deze variatie wordt mede verklaard door het feit dat de inhoudelijke koers van het onderzoek op programmaniveau zoveel mogelijk ingevuld wordt door middel van een bottom-up benadering, en de FdR de ontwikkeling van onderzoeksprogramma's niet top-down coördineert.

De commissie heeft enige tijd nodig gehad om de enigszins complexe governancestructuur van de faculteit te doorgronden, al lijkt het prima te werken voor de eigen medewerkers en onderzoekers. De commissie heeft veel waardering voor de bottom-up benadering van de FdR en adviseert de faculteit om deze zoveel mogelijk te blijven koesteren en de daarmee gepaard gaande uitdagingen aan te gaan. Het enthousiasme dat de

commissie proeft bij de onderzoekers lijkt namelijk grotendeels terug te leiden op de vrijheid die de bottom-up benadering met zich meebrengt. Wel valt het de commissie op dat er inderdaad behoorlijke verschillen tussen de onderzoeksprogramma's zijn. Deze verschillen leiden ook tot uitdagingen. Zo is de wederzijdse invloed van afdeling en onderzoeksprogramma veel sterker als ze grotendeels overlappen, bijvoorbeeld bij het aanstellen van nieuwe onderzoekers en de vertaling van onderzoeksbeleid op afdelingsniveau. Waar deze verschillen leiden tot een ongelijke behandeling van onderzoekspersoneel, bijvoorbeeld waar het gaat om (tijdelijk) extra onderzoekstijd, lijkt het de commissie wenselijk dat samen met programma's gekeken wordt hoe en waar meer eenheid in de aanpak zou kunnen worden gevonden.

2.1.1. Financiering van onderzoek

Het grootste deel van het facultaire onderzoek wordt gefinancierd via de eerste geldstroom. De inkomsten uit de tweede geldstroom zijn in de periode van deze review ongeveer gelijk gebleven, terwijl de inkomsten uit de derde geldstroom aanzienlijk zijn toegenomen.

Ondanks de grote competitie, blijft de faculteit – zoals ook tijdens de vorige onderzoeksvisitatie is geadviseerd – sterk inzetten op de tweede geldstroom. Zo is er in het laatste jaar een subsidieadviseur aangenomen. Door intensief contact met en begeleiding van de onderzoekers door de subsidieadviseur, is geborgd dat de aanvragen van steeds hogere kwaliteit zullen zijn. Daarmee neemt ook de kans op succes toe, zo is de verwachting. Daarnaast werkt de faculteit aan het onderling verbinden van onderzoekers ten behoeve van het expliciteren en verbeteren van het aanvraagproces, bijvoorbeeld door het lezen en bespreken van elkaars voorstellen. Overtuigende resultaten van de maatregelen zijn nog niet zichtbaar, al denkt de commissie dat de gekozen aanpak in de (nabije) toekomst kan leiden tot een toename van de tweede geldstroom.

2.1.2. Faciliteiten en ondersteuning

De FdR is in Leiden gehuisvest in een mooi en inspirerend gebouw dat iedereen in staat stelt om onderwijs en onderzoek te doen op goede

werkplekken. Ook de eigen bibliotheek die is ingericht en wordt gefaciliteerd vanuit een heldere visie is een meerwaarde voor de faculteit en haar onderzoekers. De commissie attendeert de faculteit erop in de gaten te blijven houden dat ook onderzoekers op de Haagse Campus optimaal blijven profiteren van deze faciliteiten.

De ondersteuning van het onderzoek door de staf van het Meijers Instituut wordt gewaardeerd door de onderzoekers, bijvoorbeeld de ondersteuning voor het schrijven van subsidieaanvragen, het organiseren van projecten, datamanagement, etc. De commissie had in eerste instantie wat tijd nodig om de status van het Meijers Instituut te duiden, zeker omdat de FdR ook vijf andere instituten kent. In de praktijk functioneert het Meijers – zoals het binnen de faculteit wordt genoemd – als onderzoeksbureau dat ondersteuning biedt aan de onderzoeksprogramma's. Tegelijk kan een onderzoeker wel of niet Meijers fellow zijn en worden beurzen en prijzen uitgedeeld. De rol van het Meijers om samen met leidinggevenden – via zogenoemde 'Meijers-criteria' (zie verder hieronder) – de output van het onderzoek van medewerkers als voldoende of onvoldoende te oormerken was voor de commissie aanleiding voor vragen. De commissie vraagt zich af of de term instituut behouden meerwaarde oplevert en kan zich voorstellen dat de rol van het Meijers in (de ondersteuning van) het onderzoeksbeleid verder geëxpliciteerd wordt. Dit alles doet niets af aan de grote betekenis van het Meijers voor de faculteit en het waardevolle werk dat het Meijers en zijn medewerkers voor de faculteit doet.

2.1.3. Missie en doelstellingen

De faculteit kenmerkt zich door een onderzoeksprofiel met een brede en tegelijk specialistische focus die voortvloeit uit de diverse achtergronden van de onderzoekers. De nadruk ligt op het uitvoeren van kwalitatief hoogstaand onderzoek met grote relevantie voor de wetenschap, rechtspraktijk en samenleving. De koers op onderzoeksprogrammaniveau wordt niet van bovenaf bepaald, maar ingevuld door middel van een bottom-up benadering waarbij nieuwsgierigheid, creativiteit en expertise van de onderzoekers binnen de gezamenlijk afgesproken krijtlijnen van de onderzoeksprogramma's leidend

zijn. Er is ruimte voor fundamenteel onderzoek en voor toegepast onderzoek, evenals voor monodisciplinair en multidisciplinair onderzoek. De afgelopen jaren heeft de FdR een steeds sterkere focus gelegd op de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek, door het vergroten van het aantal wetenschappelijke publicaties, meer aandacht voor het verwerven van externe onderzoeksgelden en het verbeteren van de ondersteuning aan de onderzoekers. Ook wordt steeds sterker ingezet op internationalisering en multidisciplinair onderzoek, hetgeen vooral goed zichtbaar is in de selectie van promovendi en hun onderwerpen.

De commissie stelt vast dat de bottom-up strategie voor onderzoek goed werkt in Leiden; onderzoekers zijn gemotiveerd en geven aan in een inspirerende en stimulerende onderzoeksomgeving te werken. De FdR heeft een uitstekende reputatie, met als gevolg een aanzuigende werking; talentvolle onderzoekers uit binnen- en buitenland melden zich spontaan. Dit draagt bij aan een stimulerende en kwalitatief hoogstaande onderzoekscultuur.

Tijdens de visitatie is uitgebreid gesproken over het sturen op de kwantiteit van de output, aan de hand van de RAF (Research Assessment Framework) normen. Onderzoekers (met een voltijdsaanstelling) worden geacht om zeven publicaties per drie jaar af te leveren (waarvan één internationale publicatie). Een onderzoeker die niet voldoet aan het criterium, verliest zijn/haar status als Meijers fellow. De kwaliteit van de publicatie – binnen de gebruikte categorieën – lijkt daarbij minder van belang dan de inhoud. Uit de gesprekken die de commissie tijdens het visitatiebezoek voerde, blijkt dat het overgrote deel van de onderzoekers voldoet aan de norm. Als een onderzoeker niet voldoet aan de norm, zijn daar volgens de vice-decaan onderzoek vaak goede argumenten voor. Interessant vindt de commissie dan ook de vraag wat de meerwaarde van het RAF is voor de komende jaren mede gezien de grote hoeveelheid werk die het met zich brengt en de wens om meer te gaan sturen op de inhoud en de kwaliteit van het onderzoek.

Binnen de faculteit wordt ook nagedacht over een

aanpassing van de RAF-norm zo is de commissie verteld. De voornaamste reden hiervoor is inderdaad de verschuivende nadruk binnen de FdR van kwantiteit naar kwaliteit van de publicaties. Een systeem van enkel tellen past daar niet bij. De diversiteit binnen de FdR met bijbehorende verschillen in publicatieculturen past ook niet in een ééndimensionale, kwantitatieve eis. De commissie is positief over de wens en plannen van de faculteit om veranderingen in de kwantitatieve eisen door te voeren, mede omdat de eerder gestelde doelen zijn bereikt. Het hebben van een norm kan waardevol zijn, maar dient vooral de ambitie van de onderzoekers te stimuleren en te passen bij de doelstelling van de onderzoeksprogramma's en afdelingen binnen de FdR. De mogelijkheid om normen aan te passen aan het type onderzoek dat specifieke onderzoeksprogramma's uitvoeren, kan daarbij helpen. De commissie denkt ook dat de ontwikkelingen in Erkennen & Waarderen, die in Leiden langzaam vorm beginnen te krijgen, vragen om een aanpassing van het beoordelings-systeem. Teneinde de nadelen die een periode van onzekerheid in dit opzicht met zich meebrengt, met name voor jonge onderzoekers, zoveel mogelijk te beperken, adviseert de commissie de faculteit dit onderwerp met de nodige voortvarendheid op te pakken en hierover transparant te zijn om tot een gedragen systeem te komen.

Uit de gesprekken met de verschillende onderzoeksprogramma's werd duidelijk dat er in de praktijk steeds minder op kwantiteit en meer op kwaliteit wordt gestuurd als het om publiceren gaat. Ten opzichte van de vorige evaluatieperiode is een stijging zichtbaar in het aantal refereed wetenschappelijke publicaties. Echter, ondanks de stijging van het absolute aantal, is het aantal wetenschappelijke publicaties per onderzoeks-fte niet meegestegen. Dit kan volgens de faculteit verschillende redenen hebben, zoals de focus op meer internationale en refereed publicaties, de toegenomen werkdruk, de verjonging van het personeelsbestand en de Covid-19 pandemie. De commissie is voorstander van het benadrukken van kwaliteit boven kwantiteit al is daarmee onlosmakelijk verbonden dat de faculteit investeert in een in elk geval onderling gedeeld referentiekader ten aanzien van de vraag wat een

kwalitatief goede publicatie is. Ook is het van belang dat de faculteit monitort en evalueert of het de ambitie van kwaliteit boven kwantiteit ook daadwerkelijk realiseert.

De commissie adviseert de faculteit om terzake een strategie te formuleren en proces in te richten teneinde tot een dergelijk gedeeld referentiekader ten aanzien van de vraag wat een kwalitatief goede publicatie is te komen. Hetzelfde adviseert de commissie de faculteit te doen ten aanzien van de vraag op welke soort van goede maatschappelijke impact de faculteit inzet en waaruit deze valt af te leiden. Binnen het algemeen vast te stellen referentiekader dient voldoende flexibiliteit te zijn voor de diverse onderzoeks- en publicatieculturen. Een helder kader geeft (met name jonge) onderzoekers richting als het gaat om het inrichten en meer expliciteren van de eigen publicatiestrategie. Een dergelijke aanpak past bij het voornemen waar de faculteit sinds 2016 – naar aanleiding van het rapport Hammerstein – flink op inzet. Bij het gezamenlijk binnen de faculteit articuleren van wat kwaliteit is, kunnen zowel de wetenschappelijke publicaties als de maatschappelijke impact onderdeel uitmaken van de waardering van het werk van de onderzoekers.

2.1.4. *Onderzoeksprogramma's*

In het kader van de evaluatie van de kwaliteit van het onderzoek op facultair niveau, heeft de commissie kort de acht onderzoeksprogramma's bekeken via welke het Facultaire onderzoek vorm krijgt. De onderstaande bevindingen zijn dus primair bedoeld voor het geven van inzicht in het Facultaire onderzoek(sbeleid) en hebben niet tot doel oordelen te vellen over de individuele programma's. De programma's zijn in de zelfevaluatie immers gepresenteerd als *casestudies*, die gezamenlijk bijdragen aan een compleet beeld.

Coherent Privaatrecht (CP)

CP richt zich primair op maatschappelijke en technologische veranderingen. Het onderzoeksprogramma richt zich op een stevige, monodisciplinaire basis die nodig is om vervolgens multidisciplinair onderzoek te kunnen doen. Op dat laatste vlak worden de laatste tijd steeds meer stappen gezet, ook richting empirisch onderzoek.

Een aandachtspunt waar CP zich van bewust is, is waakzaam blijven voor voldoende focus binnen de zeer brede waaier aan onderzoeksthema's.

In de loop van de evaluatieperiode kan CP een constante en stijgende stroom aan goede internationale publicaties voorleggen en het aanmoedigingsbeleid werpt vruchten af. De diversiteit van de onderzoeksthema's en onderzoeksmethodes (mono- en multidisciplinair) vertalen zich in de diversiteit van de onderzoeksoutput. Naast de vermelde internationale publicaties, blijft CP ook inzetten op monografieën, preadviezen en commentaren, waarvan de commissie het waardevolle karakter onderschrijft, ook wat betreft maatschappelijke impact.

Het programma trok in de evaluatieperiode relatief weinig financiering aan uit de tweede en derde geldstroom (94% eerste geldstroom); de commissie is van mening dat hier nog sterker kan op ingezet worden en denkt dat de onderzoeksthema's zich daartoe lenen. Dit illustreert de recent verworven Vici subsidie. In de evaluatieperiode zijn binnen het onderzoeksprogramma veel promoties succesvol afgerond. Echter, talentbehoud is vanwege de grote uitstroom naar de praktijk een aandachtspunt.

Voor CP is de wisselwerking met de praktijk sterk en belangrijk. Aan de hand van studieboeken en artikelsgewijze commentaren richt het programma zich op het goed opleiden van juristen die in de praktijk aan de slag gaan.

Criminal Justice: Legitimacy, Accountability and Effectivity (CJ)

Het CJ-onderzoeksprogramma valt vrijwel samen met het Instituut voor Strafrecht en Criminologie, wat ervoor zorgt dat de meeste onderzoekers elkaar automatisch goed kennen. Door de betrokkenheid van criminologen en juristen is het programma bij uitstek multidisciplinair en dat is te zien in het vele discipline-overstijgend onderzoek. Toch lijkt er ook voldoende oog te zijn voor 'klassiek' monodisciplinair onderzoek; wetenschappers met een dergelijke oriëntatie voelen zich voldoende erkend.

Het onderzoeksprogramma houdt zich bezig met

actuele thema's en is in staat gebleken prestigieuze subsidies en prijzen in de wacht te slepen. Op die manier is het onderzoek maatschappelijk relevant en wordt impact nagestreefd op de vormgeving van het strafrecht. In hoeverre CJ succesvol is in het aantrekken van Europese onderzoeksgelden blijkt niet uit de case study – mogelijk liggen hier nog kansen.

De huidige opzet van het programma kent een redelijk heldere structuur, al maakt de case study melding van veelbelovende toekomstplannen. Daarin zal het onderzoek middels drie brede onderzoeklijnen verder worden gestroomlijnd en wordt de samenwerking op het onderzoeksgebied verder versterkt, ook in bredere nationale en internationale context.

Effective Protection of Fundamental Rights in a Pluralist World (EPFR)

Het EPFR-onderzoeksprogramma doorkruist de instituten en is een goed voorbeeld van het daadwerkelijk samenbrengen van wetenschappers van verschillende rechtsgebieden en disciplines, leidend tot multidisciplinair onderzoek rondom een centraal thema. De afgelopen jaren is succesvol gewerkt aan community building, met als resultaat een onderzoeksprogramma waarin onderzoekers uit veel afdelingen en instituten succesvol samenwerken. Het programma is relatief succesvol in het aantrekken van financiering uit de tweede en derde geldstroom.

De kwaliteit van het onderzoek binnen EPFR is verder zichtbaar in verschillende indicatoren, zoals op het gebied van onderzoeksoutput, onderzoeksgelden, afgeronde proefschriften, congressen, seminars etc. Het percentage internationale publicaties is hoog en het programma laat zien dat een relatief grote aantal peer-reviewed wetenschappelijke artikelen mogelijk is.

Ondanks het feit dat de onderzoeksprogramma's EPFR en LELG aangeven dat in de praktijk geen probleem is, ziet de commissie dat er potentieel overlap zit tussen de twee onderzoeksprogramma's. Een scherpere afbakening van de domeinen/ onderzoeksprogramma's helpt wellicht bij het geven van eigen kleur aan beide programma's.

EPFR benoemt de ontwikkelingen ten aanzien van co-creatie, waarbij de maatschappij (bv Cordaid) vanaf het begin van onderzoeksprojecten wordt betrokken. Op deze manier richt het onderzoeksprogramma zich niet alleen op kwalitatief goed onderzoek, maar zorgt het ook voor draagvlak en meer kans op succesvolle implementatie.

The Legitimacy and Effectiveness of Law & Governance in a World of Multilevel Jurisdictions (LELG)

Ook het LELG-onderzoeksprogramma doorkruist de faculteit en brengt onderzoekers uit verschillende afdelingen en instituten samen. Er is steeds meer samenwerking met onderzoekers uit de sociale- en geesteswetenschappen. Ondanks het grote aantal afdelingen dat bijdraagt aan LELG, is er een hechte samenwerking.

Dit programma laat zien dat wetenschaps-popularisering en deelname aan het publieke debat op basis van het facultaire onderzoek goed mogelijk zijn.

Zowel de keuze van de onderzoeksthema's als de interdisciplinaire en internationale samenwerking lijken vooralsnog in grote mate ingegeven door persoonlijke voorkeuren en interesses van onderzoekers. De vraag rijst of een meer structurele aanpak niet aangewezen is met het oog op een systematische uitbouw van het programma.

Exploring the Frontiers of International Law (EFIL)

Internationaal recht wordt in het zelfevaluatie-rapport als 'one of the flagship areas of the Leiden Law School' gepresenteerd. Er is in Leiden inderdaad een duidelijke traditie op dit terrein en het onderzoeksprogramma is substantieel in omvang, wellicht het grootste in Nederland. De bekendheid en omvang trekt ook nieuwe, talentvolle jonge onderzoekers aan. Met de samenwerking tussen meer senior en junior onderzoekers en de nadruk op community building (zowel binnen het onderzoeksprogramma als daarbuiten) laat dit programma de mogelijkheden binnen de faculteit zien.

De scope van EFIL is breed en omvat de belangrijkste thema's uit het internationaal recht. Er is duidelijk gewerkt aan het versterken van de

maatschappelijke relevantie en impact, vooral via betrokkenheid bij advieswerk. Voorafgaand aan het visitatiebezoek had de commissie enige aarzeling bij de keuze voor het opsplitsen van het onderzoeksprogramma over twee campussen (Leiden en Den Haag). Dit had de communityvorming in de weg kunnen staan. Uit gesprekken is echter gebleken dat de bilocatie geen problemen vormt en dat onderzoekers elkaar goed weten te vinden. Tegelijkertijd lijkt meer aandacht voor een duidelijk tweerichtingsverkeer een kans te bieden voor een meer gelijkwaardige status van de Haagse campus.

EFIL heeft een constante stroom van wetenschappelijke publicaties. Sinds 2017 is deze zelfs licht gestegen. Uit de gesprekken bleek verder dat EFIL het goed doet wat betreft onderzoeksgelden, maar dat het programma een hoger succesniveau willen bereiken bij het binnenhalen van beurzen (ERC, NWO).

The Progression of EU Law: Accommodating Change and Upholding Values (PEUL)

Het PEUL onderzoeksprogramma biedt een voorbeeld van het nadenken en structureren van verschillende dimensies van het onderzoek. Via horizontale thema's wordt gezorgd voor verbanden tussen de huidige vier kernthema's. Deze opzet zorgt voor een goede combinatie van duidelijkheid en flexibiliteit van het onderzoek. Met de relatief recente benoeming van twee nieuwe hoogleraren en een UHD (via doorstroom-constructies) is ook de duurzaamheid van PEUL gewaarborgd. PEUL is ook actief in de maatschappelijke vertaling van de onderzoeksresultaten, onder andere via adviezen en optredens in de media.

De commissie constateert dat inmiddels een stabiel onderzoeksteam is opgezet. De mogelijkheden voor samenwerking met andere disciplines zijn hoopgevend en stimulerend voor de toekomst van het programma in een tijd waar veel nieuwe vragen zich voordoen op het grensvlak van de disciplines en thema's. In dat verband vindt de commissie het opmerkelijk dat samenwerking met het internationaalrechtelijk onderzoeksprogramma minder aan de orde lijkt. EFIL en PEUL lijken grotendeels los van elkaar te opereren.

Hervorming van Sociale Regelgeving (HSR)

Het onderzoeksprogramma HSR richt zich op interdisciplinair onderzoek met maatschappelijke relevantie. Een uitdaging binnen HSR is de samenhang en samenwerking tussen onderzoekers van de afdeling Economie en de afdeling Sociaal Recht. De commissie is positief over de (parel)projecten en de gezamenlijke publicaties die in de verslagperiode tot stand zijn gekomen.

Voordat Covid-19 tot beperkingen leidde, werden drie tot vier keer per jaar bijeenkomsten georganiseerd. Echter, de commissie ziet ook mogelijkheden voor frequenter overleg over onderzoek en van gezamenlijke seminars.

De kwaliteit van het onderzoek binnen HSR is zichtbaar in verschillende indicatoren, zoals onderzoeksgelden, afgeronde proefschriften, en goede publicaties. Het programma laat zien dat ook niet-juridische onderdelen binnen de faculteit (*in casu* de afdeling Economie) een hoge kwaliteit van de wetenschappelijke publicaties kunnen realiseren. Wel valt het de commissie op dat het percentage wetenschappelijke publicaties per FTE gedaald is. Enerzijds komt dit doordat er meer is ingezet op kwaliteit. Anderzijds, is er ook nieuw wetenschappelijk personeel aangetrokken dat nog niet op het niveau van de meer seniore onderzoekers zit.

HSR laat ook zien dat maatschappelijke relevantie hand in hand kan gaan met goed onderzoek. Onderwerpen zoals inkomenshervreiding, flexibilisering van de arbeidsmarkt en de pension-gender-gap zijn voorbeelden waarmee het programma zich richt op het creëren van maatschappelijke impact. De Open Science in vorm van Working papers en het publiceren van datasets is een sterk punt van dit onderzoeksprogramma. HSR onderzoekers zijn benoemd in diverse invloedrijke commissies. Daarbij is de commissie van mening dat nauwlettend in de gaten moet worden gehouden dat de onderzoekers voldoende onafhankelijk wetenschap kunnen bedrijven en belangenverstrengeling wordt vermeden.

Grenzen van Fiscale Soevereiniteit (GFS)

Het onderzoeksprogramma GFS overlapt volledig met de bijbehorende afdeling. Hierdoor is samenwerking tussen de betrokken onderzoekers

relatief eenvoudig. De samenwerking wordt verder versterkt door de aandacht voor onafhankelijke wetenschapsbeoefening en de daarmee samenhangende voorkeur voor grotere aanstellingen – zowel van senior als junior onderzoekers.

Inhoudelijk vormt GFS een voorbeeld van een behoorlijk stabiel en breed onderzoeksprogramma dat twee pijlers hanteert, externe en interne soevereiniteit. De eerste pijler is volgens de commissie gebaat bij (meer sturing op) samenhang. Er is aandacht voor actuele ontwikkelingen, zoals belastingontwijking door multinationals, en voor multidisciplinair en rechtsvergelijkend onderzoek. Wellicht een punt van aandacht is de dalende output van het onderzoek en het – in vergelijking met andere onderzoeksprogramma's – relatief kleine aantal peer reviewed publicaties, al zien de komende tijd naar verwachting enkele belangrijke publicaties het licht. Ook kan de sterke groei van het aantal promovendi bij dit kleine programma van invloed zijn op het aantal publicaties per onderzoeks-fte.

GFS laat ook zien dat maatschappelijke impact van facultair onderzoek goed mogelijk is. De onafhankelijkheid van wetenschappelijk onderzoek in relatie tot maatschappelijke relevantie is ook zichtbaar in GFS. De commissie stimuleert dit onderzoeksprogramma om, samen met andere onderzoeksgroepen in Nederland op dit gebied, het debat hierover te leiden.

2.2. Maatschappelijke relevantie

In 2021 is het Leiden Law Park opgericht, een innovatie-hub waarin wetenschap, bedrijfsleven, overheid en burgers samen komen om kennis te ontwikkelen en te delen op het snijvlak van recht, ethiek en digitale technologie. De commissie vindt dit een buitengewoon interessant initiatief, waarin zichtbaar de verbinding met de maatschappij en directe omgeving wordt gelegd. De commissie is benieuwd naar de ontwikkelingen van het Leiden Law Park in de komende jaren en wenst de faculteit de doorzettingsmacht en -kracht toe om het tot het succes te brengen dat het initiatief verdient

Outreach

Als het outreach naar het algemene publiek

betreft, geeft de commissie in overweging om een breed begeleidingsprogramma op te zetten voor de wijze waarop onderzoekers in contacten met en vragen van de pers kunnen omgaan. Juist nu in deze tijden de nadruk zo wordt gelegd op het hebben van maatschappelijke impact en de faculteit hierop ook inzet, is er wat de commissie betreft een verantwoordelijkheid om onderzoekers te helpen bij het verschijnen in de pers op een wetenschappelijke en professionele wijze. In het begeleidingsprogramma kan onderscheid worden gemaakt tussen jonge en meer seniore onderzoekers.

Open science en datamanagement

Het is voor de commissie duidelijk dat de FdR actief werkt aan verschillende aspecten rondom open science. Op dit moment is er veel aandacht voor open access publiceren en goed data-management. Dat laatste onderwerp wordt steeds belangrijker gezien de toename van data-intensieve onderzoeksrichtingen. Binnen de rechtsgeleerdheid heerst de aanname dat het delen van data meestal niet mogelijk is. De taak van de data-steward van het Meijers is om met onderzoekers te bespreken en ze duidelijk te maken welke data wél gedeeld kunnen worden. Ook het correct opslaan en bewaren van data is een aandachtspunt waar de data-steward zich mee bezig houdt. Het is voor de commissie niet helemaal duidelijk of alle onderzoekers correct en conform de FAIR principes hun data opslaan en of onderzoekers weten wanneer ze bijvoorbeeld een DPIA moeten uitvoeren. In beginsel gaan alle onderzoeksvoorstellen langs de data-steward, maar de commissie ving ook signalen op dat een aantal onderzoekers – met name juristen – niet weten of ze wel 'relevante data' hebben en bijgevolg de data-steward niet betrekken. De commissie stimuleert de faculteit om voortvarend verder te gaan met het opstellen van het facultair data-management protocol, en vervolgens dit beleid te vertalen naar procedures.

De commissie ving op dat vooral minder ervaren onderzoekers aangeven meer begeleiding nodig te hebben bij het opzetten van een transparant analyseproces van de data. In het kader van de toegenomen relevantie van de replicerbaarheid van resultaten is het van belang dat de faculteit

hier in de toekomst meer aandacht aan gaat schenken.

De gegevens in het zelfevaluatie-rapport laten zien dat er sprongen zijn gemaakt op het gebied van open access publicaties. Gezien de flink gestegen percentages, lijkt het beleid om verplicht open access publiceren van alle professionele en wetenschappelijke publicaties zijn vruchten af te werpen. Er is binnen de faculteit budget beschikbaar om openaccesspublicaties te bekostigen, maar dit is niet breed bekend bij de onderzoekers. De commissie ziet dit als een vrij simpel bij te sturen gemiste kans. Een specifieke uitdaging voor open access publiceren, is de belangrijke, internationale uitgevers, met name Kluwer. De commissie denkt dat de Nederlandse Rechtenfaculteiten dit gezamenlijk dienen op te pakken en ziet daarbij een voortrekkersrol voor Leiden.

Er wordt – met name in de promovendiopleiding en bij nieuwe wetenschappelijk medewerkers – aandacht aan open science besteed. De volgende stap is om ook de ‘oudgedienden’ mee te nemen in het beleid. De commissie concludeert dat betrokkenen in de faculteit zich bewust zijn dat er ondanks de mooie ontwikkelingen nog verdere stappen gemaakt moeten worden. Desalniettemin is de commissie over het algemeen positief over de ontwikkelingen en het bewustzijn binnen de faculteit over wat er goed gaat en wat nodig is.

2.3. Promovendibeleid

Het facultaire promotiebeleid wordt continu gemonitord, hetgeen zich vertaalt in veel enthousiasme en gedrevenheid bij de promovendi. Over het algemeen ontvangen de promovendi goede ondersteuning van hun begeleiders, de meesten hebben wekelijks (of om de week) een gepland overleg met hun begeleider. Veel promovendi geven aan dat ze altijd terecht kunnen bij hun promotor als ze vragen of issues hebben en deze toegankelijkheid vinden ze belangrijk. Wat voor de commissie enigszins onduidelijk blijft, ook na het visitatiebezoek en ondanks de positieve indruk over de rol van de promovendidecanen, is in welke mate er problemen voorkomen in de relatie tussen promovendus en begeleider en hoe die worden gesignaleerd.

De commissie is onder de indruk van het instellen en functioneren van de promovendidecanen. De promovendi geven aan dat ze de promovendidecanen goed weten te vinden en hun begeleiding waarderen. Zo ontvangen ze bij aanvang van de promotie informatie van de promovendidecanen en is er regelmatig contact. Wel ontving de commissie signalen dat de promotor niet goed voor ogen heeft van het plan dat tussen promovendus, promotor en promovendidecaan wordt gemaakt. De commissie denkt dat de training en begeleiding van de (co)promotoren een aandachtspunt is. Dit geldt niet alleen voor nieuwe begeleiders, maar ook voor oudgedienden. De commissie is in dat kader positief over de voornemens van de promovendidecanen om de intervisie voor de meer ervaren promotoren minder vrijblijvend te maken.

Het valt de commissie op dat er tussen de onderzoeksprogramma's (vermoedelijk tussen de afdelingen) verschillen zijn in de randvoorwaarden en positie van promovendi, bijvoorbeeld de onderwijslast en onderwijsvrije periode. De commissie is van mening dat deze verschillen tussen promovendi ongewenst zijn en aandacht van de faculteit behoeven. Het onderzoeksbestuur kan wellicht een rol spelen in het meer gelijk trekken van de randvoorwaarden waar promovendi mee te maken hebben.

De faculteit in Leiden heeft veel promovendi, met name valt het aantal buitenpromovendi op. Vanuit hun praktijkervaring levert deze groep buitenpromovendi vaak mooie proefschriften op, maar het is ook een groep die niet makkelijk deel uitmaakt van de onderzoeksgemeenschap. De commissie is onder de indruk van de manier waarop de FdR de afgelopen jaren heeft gewerkt aan het betrekken van de buitenpromovendi bij het onderzoek. Zo worden ze geacht deel uit te maken van de trainingen, krijgen ze ondersteuning (bijvoorbeeld in data-management) en moeten ook de buitenpromovendi een Training and Supervision Plan (TSP) opstellen met hun promotor. Veel meer dan voorheen wordt de nadruk gelegd op het goed begeleiden van deze groep promovendi, ook door de promovendidecanen. Registratie van alle buitenpromovendi en een go/no-go beslissing voor deze groep leidt tot een relatief groot

succespercentage. Deze manier van werken en begeleiden van buitenpromovendi is volgens de commissie een goed voorbeeld voor andere faculteiten.

2.4. Academische cultuur

Personeelsbeleid en talentmanagement is belangrijk voor de faculteit waarbij wordt gestreefd naar een veilige en prettige werkomgeving voor alle medewerkers waarin eenieder zijn werk goed en op een aangename manier kan doen. Uit de gesprekken die de commissie tijdens de visitatie met onderzoekers en promovendi heeft gevoerd, komt een positief beeld naar voren van de academische cultuur. De onderzoekers ervaren duidelijke onderzoekscommunities, met regelmatig georganiseerde bijeenkomsten door de verschillende onderzoeksprogramma's. Positief is eveneens dat de faculteit meer actie onderneemt om buitenpromovendi beter te laten integreren in de academische community.

Onderzoekers gaven aan dat ze positief zijn over het onderzoeksklimaat dat binnen de faculteit heerst, al lijkt in alle onderzoeksprogramma's de onderzoekstijd een blijvend aandachtspunt te zijn. Om (met name jonge) onderzoekers te beschermen en voldoende onderzoekstijd te garanderen, berekent de faculteit heel precies de tijd die aan onderwijstaken dient te worden besteed. Hoewel de meeste onderzoekers aangeven dat er – naast onderwijs en bestuurlijke taken – over het algemeen voldoende tijd overblijft voor onderzoek, wordt er toch enige druk gevoeld. Het faculteitsbestuur denkt na over het beter in balans brengen van de waardering van onderwijs ten opzichte van onderzoek. Het is echter binnen de universiteit niet mogelijk om promotie van UD naar UHD mogelijk te maken op basis van voornamelijk onderwijsprestaties.

Naast de positieve aspecten die de decentrale en bottom-up aanpak van de FdR tot gevolg hebben, met name op de kwaliteit van het onderzoek, constateert de commissie ook aandachtspunten. Zo geeft de decentrale aanpak aanleiding tot verschillen tussen onderzoeksprogramma's. Een voorbeeld dat de commissie opviel, is bijvoorbeeld de mogelijkheden ten aanzien van onderzoeks- en onderwijstijd voor onderzoekers die een

subsidieaanvraag schrijven. Ook krijgen onderzoekers in sommige gevallen een onderwijsblok vrij. De commissie geeft ter overweging mee om een lijst op te stellen met uitgangspunten die minimaal overal moeten worden gehanteerd. Ook een onderzoekstijd die niet op meerdere cijfers achter de komma wordt berekend kan helpen om minder krampachtig om te gaan met de verdeling tussen onderwijs en onderzoek.

Talent management

Binnen de faculteit start talent management al bij het scouten van getalenteerde studenten. Aan de hand van een pre-PhD programma krijgen deze studenten de mogelijkheid om een promotieplek te bemachtigen. Een mooie ontwikkeling, al vindt de commissie dat er verhoudingsgewijs weinig promotieplekken voor deze groep zijn. Gelukkig vinden de meesten die het pre-PhD programma hebben gevolgd ook op een andere manier een promotieplek.

Ondanks het feit dat dat er over het algemeen tevredenheid heerst over de loopbaanbegeleiding en loopbaanmogelijkheden, ontving de commissie in gesprekken het signaal dat de criteria voor een vaste aanstelling (tenure) en promotie (UD, UHD) niet heel transparant zijn en lijken te verschillen tussen de afdelingen, waar de onderzoekers hun aanstelling hebben. Dit zorgt ervoor dat onderzoeksprogramma's die (grotendeels) samenvallen met een afdeling meer directe inspraak hebben bij nieuwe benoemingen.

De wijze waarop Erkennen & Waarderen concreet in de faculteit zal worden geïmplementeerd, lijkt nog in de fase van gedachtenvorming te zitten. De commissie adviseert om dit onderwerp met voortvarendheid aan te pakken en uit te werken evenals het uitlijnen van een proces om te komen tot een in elk geval onderling gedeeld referentiekader ten aanzien van kwaliteit van wetenschappelijke en maatschappelijke impact. Zo is het op dit moment bijvoorbeeld onvoldoende helder wat nodig is om promotie te maken, bijvoorbeeld van UD naar UHD, of om een vast contract te krijgen. De faculteit moet er voor waken te veel in strikte lijstjes en kwantitatieve criteria te denken, maar het is volgens de commissie

belangrijk dat (jonge) onderzoekers een indicatie hebben van de verwachtingen waaraan ze moeten voldoen om de volgende stap in hun carrière te zetten.

Diversiteit en inclusiviteit

Op inhoudelijk gebied kent de faculteit een grote verscheidenheid; naast juristen zijn er ook onderzoekers uit andere disciplines werkzaam, bijvoorbeeld economie, criminologie, bedrijfskunde en rechtssociologie. Dit past volgens de commissie goed bij de multidisciplinaire benadering die de faculteit nastreeft.

De faculteit zet in op het vergroten van het aandeel niet-Nederlandse medewerkers, wat door de vorige commissie als aandachtspunt werd benoemd. De afgelopen jaren is het internationaal karakter van de faculteit toegenomen, met 63 verschillende nationaliteiten. Deze internationale aanwas zit met name bij de groep promovendi. De commissie denkt dat dit de makkelijkste categorie is om meer internationale wetenschappers aan te stellen, omdat de inherente verbinding met het (veelal Nederlandstalig) onderwijs geen kerndeel is van hun aanstelling. Voor de groepen met een grotere onderwijsaanstelling (UD's, UHD's en hoogleraren) blijft internationalisering een uitdaging.

De commissie concludeert op basis van de gevoerde gesprekken dat de aansluiting voor internationale onderzoekers niet altijd even makkelijk is. Zo zijn veel facultaire bijeenkomsten in het Nederlands. In het zelfevaluatierapport geeft de faculteit aan dat de intentie bestaat om op dit gebied inclusiever te worden, bijvoorbeeld door niet-Nederlandssprekende medewerkers meer mogelijkheden te bieden om in het Engels deel te nemen aan interne besluitvorming. De commissie adviseert de faculteit om deze intentie direct om te zetten in daden, onder meer door vaker in het Engels een groep aan te spreken c.q. toe te spreken. De niet-Nederlandssprekenden zullen zich direct meer geïncludeerd voelen en worden letterlijk uitgenodigd om te participeren.

De man-vrouw verhouding verbeterde in de afgelopen evaluatieperiode. Met name in de groep promovendi is dit zichtbaar met 66% vrouwen. Op UD-niveau schommelt het percentage vrouwen

rond de 54%, op UHD is een toename van 18% naar 44% te zien en bij de hoogleraren een toename van 24% naar 28%. De ontwikkelingen gaan de goede kant op, al benadrukt de commissie dat met name op de hogere posities de balans verdere verbetering behoeft. Mede gezien de doelstellingen van het sectorplan dient de faculteit te werken aan een flinke inhaalslag.

Uit het gesprek met het faculteitsbestuur concludeert de commissie dat er veel aandacht is voor diversiteit binnen de faculteit en het realiseren van een meer divers personeelsbestand. De faculteit kiest hier niet voor een dwingende top-down benadering, maar richt zich zoveel mogelijk op het betrekken, stimuleren en motiveren van de medewerkers om stappen te zetten. Door het *leading by example* en het gesprek aangaan, denkt het faculteitsbestuur meer te bereiken dan door verplichten.

Wetenschappelijke integriteit

Nevenwerkzaamheden in de praktijk zijn voor rechtsgelerendheid van grote waarde. Een cultuur van actieve alertheid op inherente spanningen met de academische onafhankelijkheid met periodieke evaluaties is daarbij geboden. De evaluatieperiode laat een aanzienlijke stijging zien van de derde geldstroom. Dit is uiteraard een positieve ontwikkeling, maar vraagt ook om alertheid vanuit de faculteit op extra zorgvuldigheidseisen die derde geldstroomonderzoek met zich brengt als het gaat om integriteit.

De commissie adviseert de faculteit en onderzoeksprogramma's om na te denken hoe om te gaan met het imago van de FdR in het licht van de spanning tussen wetenschappelijke vrijheid en wetenschappelijke onzin. Uit de gesprekken kwam duidelijk naar voren dat dit iets is uit het verleden, maar in de praktijk is het verleden nog steeds van invloed op het imago van de faculteit en het onderzoek dat er plaats vindt. De commissie adviseert het faculteitsbestuur hierop zoveel mogelijk proactief te acteren.

2.5. Toekomstperspectief

De bottom-up benadering van de faculteit leidt tot kwalitatief hoogstaand onderzoek, diversiteit in het onderzoek en gemotiveerde, enthousiaste

onderzoekers. Volgens de commissie is dit één van de grote krachten van het onderzoek in Leiden. De heterogeniteit van het onderzoek dat wordt gedaan beperkt de mogelijkheden voor facultaire coördinatie. De commissie stelt dat de decentrale benadering, autonomie en het vrij laten waardevolle aspecten zijn. Tegelijk constateert de commissie dat de faculteit worstelt met een aantal aspecten die baat zouden hebben bij meer coördinatie, bijvoorbeeld onderwijsvrije periodes, diversiteit en inclusie, carrièreperspectieven en aspecten rondom werkdruk. Vooral voor de jonge onderzoekers, inclusief promovendi, is het van belang dat de omstandigheden en mogelijkheden vergelijkbaar en vooral transparant zijn.

Met het oog op het leggen van verbinding tussen de universitaire en de facultaire strategie, vraagt de commissie zich af wat de grenzen zijn aan de bottom-up benadering, of – beter gezegd – welke uitdagingen c.q. spanningen eraan kleven. De commissie geeft de faculteit ter overweging mee om systematisch na te denken over de thema's in de onderzoeksprogramma's en over de mogelijkheid om gedurende een bepaalde tijd onderzoek te doen rond bepaalde thema's.

Uit het zelfevaluatie-rapport blijkt dat de faculteit voornemens is om de thematische structurering en focus van het onderzoek verder uit te bouwen, waarbij wordt voortgebouwd op thema's die geen fundamenteel afbreuk doen aan de intrinsieke vrijheid en intellectuele drive van onderzoekers.

Het idee om vanaf 2023 een aantal overkoepelende facultaire onderzoeksthema's met grote maatschappelijke relevantie te introduceren lijkt de commissie een goed idee. Echter, dit zal enkel werken als daarvoor inderdaad de nodige stimuleringsmiddelen worden vrijgemaakt en vooral dat de thema's de volle steun en betrokkenheid hebben van de programmacoördinatoren. Uit de gesprekken tijdens de visitatie werd duidelijk dat de faculteit zelf een zeer beperkt eigen budget heeft. Dit maakt het moeilijk om (thematisch) te sturen. Als de faculteit de thematische structurering belangrijk vindt, adviseert de commissie om de governance, het budget en de (inrichting van de) andere beïnvloedingsschakels goed onder de loep te nemen en in verbinding te brengen met de doelen en strategie.

Mede vanwege de inzet van de faculteit op de sectorplannen en vanuit de schaarste van eerste geldstroommiddelen, meent de commissie dat het van belang is om sterker vanuit de facultaire strategie beleid te maken. Wellicht lijkt het op dit moment nog niet zo'n nijpend probleem. De commissie denkt echter dat er in de toekomst in Nederland rekening mee moet worden gehouden dat van de universiteiten onderling en binnen de disciplines meer samenwerking, verdeling en profilering wordt verwacht. Dit vraagt van de faculteit een concrete strategie en bijbehorende inrichting van de onderzoeksorganisatie.

3. Aanbevelingen

In de tekst van deze rapportage geeft de commissie verschillende overwegingen en suggesties aan de faculteit en onderzoeksprogramma's. Daarnaast heeft de commissie de volgende vijf adviezen geformuleerd:

De grote verschillen tussen onderzoeksprogramma's leiden tot uitdagingen op facultair niveau, zoals een sterkere wederzijdse invloed van afdeling en onderzoeksprogramma als deze grotendeels overlappen. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar bij het geven van extra onderzoekstijd (pagina 9). Ook stelt de commissie vast dat er tussen de onderzoeksprogramma's verschillen in de randvoorwaarden en positie van promovendi bestaan (pagina 16). De commissie adviseert een gelijke aanpak op de aspecten waar de verschillen tot een ongelijke behandeling van onderzoeksstaf kan komen. Daarbij geeft de commissie ter overweging mee om een lijst met uitgangspunten op te stellen met zaken die minimaal overal moeten worden gehanteerd/toegepast.

De gedachtevorming rondom Erkennen & Waarderen is nog volop gaande in de faculteit. De commissie adviseert om dit onderwerp voortvarend op te pakken en verder uit te werken. Dit is met name van belang voor jonge en mid-career onderzoekers die een indicatie behoeven van de verwachtingen waaraan ze moeten voldoen. De faculteit dient daarbij te voorkomen te veel in lijstjes en kwantitatieve criteria te vervallen en te investeren in een proces waarbij kan worden gekomen tot een in elk geval onderling (grotendeels) gedeeld referentiekader ten aanzien van de kwaliteit van wetenschappelijke en maatschappelijke impact

Bij de verdere internationalisering van de onderzoeksstaf is het belangrijk dat wordt nagedacht over de voertaal binnen de faculteit. Niet-Nederlandssprekende medewerkers dienen volgens de commissie meer mogelijkheden te krijgen om deel te nemen aan interne besluitvorming.

Ten aanzien van diversiteit gaat de ontwikkeling in de man-vrouw verhouding de goede kant op, met name in de groep promovendi. De faculteit dient echter, met name op de hogere posities en gezien de doelstellingen van het sectorplan, te werken aan verdere verbetering en ook oog te houden voor andere vormen van diversiteit. Wat internationalisering betreft lijken lessen vanuit de Haagse campus kansen te bieden.

Ten aanzien van de sectorplannen en de beperkingen van eerste geldstroommiddelen adviseert de commissie om de beïnvloedingsschakels in de governance meer expliciet in te richten zodat meer vanuit een facultaire strategie kan worden gestuurd. Het is daarbij van groot belang dat de grote kracht van het Leidse onderzoek, de bottom-up benadering, behouden blijft. Dat betekent wellicht meer coördinatie van alle bottom-up onderzoek via het facultair afstemmen van de beïnvloedingsschakels op de verschillende niveaus dan centrale sturing op het onderzoek zelf. Het onderzoeksbestuur lijkt een geschikt gremium om de combinatie van coördinatie en de bottom-up-filosofie te helpen vormgeven.

4. Bijlagen

Bijlage 1: SEP 2021-2027 criteria en categorieën (Engels)

The committee was requested to assess the quality of research conducted by the UHS as well as to offer recommendations to improve the quality of research and the strategy of the UHS. The committee was requested to carry out the assessment according to the guidelines specified in the Strategy Evaluation Protocol. The evaluation included a backward-looking and a forward-looking component. Specifically, the committee was asked to judge the performance of the unit on the main assessment criteria and offer its written conclusions as well as recommendations based on considerations and arguments. The main assessment criteria are:

- 1) **Research Quality:** the quality of the unit's research over the past six-year period is assessed in its international, national or – where appropriate – regional context. The assessment committee does so by assessing a research unit in light of its own aims and strategy. Central in this assessment are the contributions to the body of scientific knowledge. The assessment committee reflects on the quality and scientific relevance of the research. Moreover, the academic reputation and leadership within the field is assessed. The committee's assessment is grounded in a narrative argument and supported by evidence of the scientific achievements of the unit in the context of the national or international research field, as appropriate to the specific claims made in the narrative.
- 2) **Societal Relevance:** the societal relevance of the unit's research in terms of impact, public engagement and uptake of the unit's research is assessed in economic, social, cultural, educational or any other terms that may be relevant. Societal impact may often take longer to become apparent. Societal impact that became evident in the past six years may therefore well be due to research done by the unit long before. The assessment committee reflects on societal relevance by assessing a research unit's accomplishments in light of its

own aims and strategy. The assessment committee also reflects, where applicable, on the teaching-research nexus. The assessment is grounded in a narrative argument that describes the key research findings and their implications, while it also includes evidence for the societal relevance in terms of impact and engagement of the research unit.

- 3) **Viability of the Unit:** the extent to which the research unit's goals for the coming six-year period remain scientifically and societally relevant is assessed. It is also assessed whether its aims and strategy as well as the foresight of its leadership and its overall management are optimal to attain these goals. Finally, it is assessed whether the plans and resources are adequate to implement this strategy. The assessment committee also reflects on the viability of the research unit in relation to the expected developments in the field and societal developments as well as on the wider institutional context of the research unit.

During the evaluation of these criteria, the assessment committee was asked to incorporate four specific aspects. These aspects were included, as they are becoming increasingly important in the current scientific context and help to shape the past as well as future quality of the research unit. These four aspects relate to how the unit organizes and actually performs its research, how it is composed in terms of leadership and personnel, and how the unit is being run on a daily basis. These aspects are as follows:

- 4) **Open Science:** availability of research output, reuse of data, involvement of societal stakeholders.
- 5) **PhD Policy and Training:** supervision and instruction of PhD candidates.
- 6) **Academic Culture:** openness, (social) safety and inclusivity; and research integrity.
- 7) **Human Resources Policy:** diversity and talent management.

Bijlage 2: Bezoekprogramma

Donderdag 6 oktober 2022

11:00 Welkomstwoord door de decaan en portefeuillehouder onderzoek

11:15 Panelsessie met de stafdienst onderzoek Meijers

In deze sessie krijgt de commissie de gelegenheid om in gesprek te gaan met een aantal leden van de stafdienst onderzoek over algemene thema's met betrekking tot onderzoek, zoals het facultaire onderzoeksbeleid, promovendibegleiding en -opleiding, het Pre-PhD Programme, externe financiering en datamanagement.

12:30 Lunch in de Faculty Club

14:00 Gesprek met vertegenwoordigers van twee facultaire onderzoeksprogramma's (1)

In deze en drie soortgelijke sessies krijgt de commissie de mogelijkheid om in gesprek te treden met o.a. de programmacoördinatoren over het onderzoek en het beleid van de onderzoeksprogramma's. Elke sessie zal betrekking hebben op twee van de acht programma's.

15:00 Korte pauze

15:15 Gesprek met vertegenwoordigers van twee facultaire onderzoeksprogramma's (2)

16:15 Overleg en koffiepauze

16:45 Speeddate met senior-onderzoekers

Deze speeddate-sessie biedt de commissie de mogelijkheid om een-op-een in gesprek te gaan met acht senior-onderzoekers van de faculteit. Het gesprek kan betrekking hebben op het onderzoek van de desbetreffende onderzoekers, maar de commissie wordt ook uitgenodigd om met hen te spreken over andere thema's, zoals het facultaire onderzoeks- en werkklimaat, de verhouding tussen onderwijs en onderzoek, internationalisering, maatschappelijke impact en de mogelijkheden tot samenwerking binnen en buiten de faculteit.

17:45 Rondvaart door Leidse grachten

19:00 Diner van de commissie

Vrijdag 7 oktober 2022

08:30 Gesprek met vertegenwoordigers van twee facultaire onderzoeksprogramma's (3)

09:30 Gesprek met vertegenwoordigers van twee facultaire onderzoeksprogramma's (4)

10:30 Overleg en koffie

11:00 Rondleiding door de faculteit (Kamerlingh Onnes Gebouw) en de juridische bibliotheek

12:00 Lunch en overleg

13:15 Meet our PhDs

Deze sessie biedt de mogelijkheid aan de commissieleden om kennis te maken met promovendi uit de verschillende facultaire onderzoeksprogramma's. Door middel van posters en andere visuele middelen zullen zij een onderdeel of product van hun promotietraject presenteren aan de commissieleden, die vrij kunnen rondlopen. De commissie wordt uitgenodigd om niet alleen met hen in gesprek te treden over hun onderzoek, maar ook over algemene thema's, zoals het opleidingsprogramma voor promovendi, promotiebegleiding, wetenschappelijke integriteit en loopbaanmogelijkheden.

14:15 Sessie over veiligheid, diversiteit en inclusie
In deze sessie staat de faculteit als prettige, veilige en inclusieve werkomgeving centraal. De panelleden gaan in gesprek met de commissie over sociale veiligheid, diversiteit en inclusie op de werkvloer alsmede de vertaling hiervan in het facultaire onderzoek, waarbij ook thema's als loopbaanbeleid, talentontwikkeling en academisch leiderschap aan bod kunnen komen.

15:15 Overleg en koffie

15:45 Afsluitend gesprek met het faculteitsbestuur

16:15 Overleg visitatiecommissie

17:15 Afsluiting van het bezoek van de commissie gevolgd door een borrel

Bijlage 3: kwantitatieve gegevens

Tabel 1: Personeel en onderzoeksoutput

	Onderzoek 2016-2021		Aantal publicaties				totaal
	Fte	%	Wetenschappelijk		Professioneel		
			Ref.	Non-ref	Prof.	Annot.	
CP	159	20	86	652	864	143	1745
CJ	152	19	277	397	342	65	1081
EPFR	111	14	64	364	209	194	831
LELG	88	11	64	364	209	195	832
EFIL	83	10	114	356	209	16	695
PEUL	66	8	72	210	79	40	401
HSA	60	8	94	222	187	54	557
GFS	47	6	22	259	392	565	1238
Overig	26	3	37	111	147	408	703
Totaal	792	100	931	2899	2766	1669	8265

Tabel 2: personeel en bekostiging

	WP onderzoeksfte			Totaal onderzoeksfte 2016-2021	Geslacht, %		Geldstroom		
	2016	2021	Index		Man	Vrouw	1 ^e	2 ^e + 3 ^e	Tot. (k€)
CP	26	25	0,99	159	58	42	94	6	12,0
CJ	20	27	1,31	152	32	68	74	26	11,5
EPFR	19	20	1,07	111	40	60	56	44	8,4
LELG	16	15	0,93	88	66	34	92	8	6,8
EFIL	13	14	1,09	83	40	60	62	38	6,2
PEUL	11	11	0,98	66	57	43	83	17	4,7
HSA	6	12	2,02	60	69	31	76	24	4,7
GFS	5	11	2,10	47	57	43	83	17	3,4
Overig	3	7	2,49	26	55	45	61	39	2,1
Totaal	118	141	1,19	792	50	50	77	23	59,9